

EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSDIREKTIV 2004/8/EF

2009/EØS/69/39

av 11. februar 2004

om fremming av kraftvarme basert på etterspørsel etter nyttbar varme på det indre marked for energi og om endring av direktiv 92/42/EØF(*)

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap, særlig artikkel 175 nr. 1,

under henvisning til forslag fra Kommisjonen⁽¹⁾,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité⁽²⁾,

under henvisning til uttalelse fra Regionkomiteen⁽³⁾,

etter framgangsmåten fastsatt i traktatens artikkel 251⁽⁴⁾ og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Potensialet for bruk av kraftvarme som et tiltak for energiøkonomisering er for tiden underutnyttet i Fellesskapet. Fremming av høyeffektiv kraftvarme basert på etterspørsel etter nyttbar varme er prioritert i Fellesskapet, med tanke på de potensielle fordeler ved kraftvarme i form av primærenergiøkonomisering, forhindring av nettap og reduksjon av utslipp, særlig av klimagasser. Dessuten kan effektiv utnyttning av energi ved kraftvarme også bidra positivt til energiforsynings sikkerheten og til Den europeiske unions og medlemsstatenes konkurransemessige stilling. Det må derfor treffes tiltak for å sikre at potensialet utnyttes bedre innenfor rammen av det indre marked for energi.
- 2) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/54/EF⁽⁵⁾ fastsetter felles regler for produksjon, overføring, distribusjon og forsyning av elektrisitet på det indre marked for elektrisk kraft. I den sammenheng bidrar utviklingen av kraftvarme til å øke konkurransen, også med hensyn til nye markedsdeltakere.
- 3) I grønnboken «For en europeisk strategi for sikker energiforsyning» påpekes det at Den europeiske union er svært avhengig av sine eksterne energiforsyning,

som for tiden dekker 50 % av behovet og som antas å stige til 70 % innen 2030 dersom den nåværende tendens fortsetter. Importavhengighet og den økende importandelen fører til økt risiko for avbrudd i og vanskeligheter med forsyningen. Forsyningssikkerhet må imidlertid ikke ses bare som en utfordring knyttet til reduksjon av importavhengigheten og økning av innenlandsk produksjon. Forsyningssikkerhet innebærer en rekke politiske initiativer, blant annet med sikte på variasjon av kilder og teknologier og bedring av internasjonale forbindelser. Grønnboken understreker dessuten at energiforsynings sikkerheten er avgjørende for en framtidig bærekraftig utvikling. Grønnboken konkluderer med at det å treffe nye tiltak for å redusere energietterspørselen er avgjørende både for å redusere importavhengigheten og for å begrense utslippet av klimagasser. Europaparlamentet krever i sin resolusjon av 15. november 2001 om grønnboken⁽⁶⁾ stimulerings tiltak til fremme av overgangen til effektive energiproduksjonsanlegg, herunder produksjon av kraftvarme.

- 4) Kommisjonsmeldingen «En bærekraftig utvikling i Europa, for en bedre verden — en EU-strategi for en bærekraftig utvikling», som ble framlagt for Det europeiske råd i Göteborg 15. og 16. juni 2001, pekte på klimaendring som en av de viktigste hindringer for en bærekraftig utvikling, og understreket behovet for økt bruk av ren energi og tydelige tiltak for å redusere energietterspørselen.
- 5) Den økte bruken av kraftvarme for å oppnå økonomisering med primærenergi vil kunne utgjøre en viktig del av den tiltakspakken som er nødvendig for å overholde Kyoto-protokollen til De forente nasjoners rammekonvensjon om klimaendring og eventuelle tiltakspakker for å oppfylle ytterligere forpliktelser. Kommisjonen har i sin melding om gjennomføringen av første fase av Det europeiske klimaendringsprogram pekt på fremming av kraftvarme som et av de nødvendige tiltak for å redusere utslippene av klimagass innen energisektoren, og kunngjort sin hensikt om å framlegge et forslag til direktiv i 2002 om fremming av kraftvarme.
- 6) I sin resolusjon av 25. september 2002 om kommisjonsmeldingen om gjennomføring av første fase av Det europeiske klimaendringsprogram⁽⁷⁾, ønsker Europaparlamentet velkommen ideen om framlegging av et forslag om styrkede fellesskapstiltak for fremming av kraftvarme, og krever hurtig vedtakelse av et direktiv om fremming av kraftvarme.

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EUT L 52 av 21.2.2004, s. 50, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 151/2006 av 8. desember 2006 om endring av EØS-avtalens vedlegg IV (Energi), se EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende nr. 15 av 29.3.2007, s. 18.

⁽¹⁾ EFT C 291 E av 26.11.2002, s. 182.

⁽²⁾ EUT C 95 av 23.4.2003, s. 12.

⁽³⁾ EUT C 244 av 10.10.2003, s. 1.

⁽⁴⁾ Europaparlamentsuttalelse av 13. mai 2003 (ennå ikke offentliggjort i EUT), Rådets felles holdning av 8. september 2003 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og Europaparlamentets holdning av 18. desember 2003 (ennå ikke offentliggjort i EUT).

⁽⁵⁾ EUT L 176 av 15.7.2003, s. 37.

⁽⁶⁾ EFT C 140 E av 13.6.2002, s. 543.

⁽⁷⁾ EUT C 273 E av 14.11.2003, s. 172.

- 7) Betydningen av kraftvarme anerkjennes også i rådsresolusjonen av 18. desember 1997⁽¹⁾ og i Europaparlamentets resolusjon av 15. mai 1998⁽²⁾ om en fellesskapsstrategi for fremming av kraftvarme.
- 8) Rådet har i sine konklusjoner av 30. mai 2000 og 5. desember 2000 godkjent Kommisjonens handlingsplan for energieffektivitet og utpekt fremming av kraftvarme som ett av prioriterte områder på kort sikt. Europaparlamentet har i sin resolusjon av 14. mars 2001⁽³⁾ om handlingsplanen for energieffektivitet oppfordret Kommisjonen til å framlegge forslag om felles regler for fremming av kraftvarme såfram dette er berettiget fra et miljøsynspunkt.
- 9) Rådskonklusjon 96/61/EF av 24. september 1996 om integrert forebygging og begrensning av forurensning⁽⁴⁾, europaparlaments- og rådskonklusjon 2001/80/EF av 23. oktober 2001 om begrensning av utslipp av visse luftforurensende stoffer fra store forbrenningsanlegg⁽⁵⁾ og europaparlaments- og rådskonklusjon 2000/76/EF av 4. desember 2000 om forbrenning av avfall⁽⁶⁾ framhever behovet for å vurdere potensialet for kraftvarme i nye anlegg.
- 10) I henhold til europaparlaments- og rådskonklusjon 2002/91/EF av 16. desember 2002 om bygningers energiytelse⁽⁷⁾ er medlemsstatene, ved nye bygninger med et samlet bruksareal på over 1 000 m², forpliktet til å undersøke muligheten for at alternative systemer som kraftvarme er teknisk, miljømessig og økonomisk gjennomførbare, før byggingen begynner.
- 11) Høyeffektiv kraftvarme er i dette direktiv definert som energiøkonomisering oppnådd ved kraftvarme istedenfor separat produksjon av varme og elektrisk kraft. Energiøkonomisering på over 10 % kvalifiserer til betegnelsen «høyeffektiv kraftvarme». For å maksimere energiøkonomiseringen og unngå at den går tapt, må kraftvarmeverkenes driftsforhold vies den største oppmerksomhet.
- 12) Ved vurderingen av primærenergiøkonomisering er det viktig å ta hensyn til situasjonen i medlemsstater der størstedelen av energiforbruket dekkes av import.
- 13) Det er viktig av klarhetshensyn å vedta en harmonisert grunndefinisjon av kraftvarme. Dersom kraftvarmeverk er utstyrt for separat produksjon av elektrisk kraft og varme, bør slik produksjon ikke anses som kraftvarme med hensyn til utstedelse av opphavsgarantier og for statistiske formål.
- 14) For å sikre at fremming av kraftvarme innenfor rammen av dette direktiv bygger på etterspørsel etter nyttbar varme og primærenergiøkonomisering, må det fastsettes kriterier slik at energieffektiviteten til kraftvarme som angitt i den grunnleggende definisjonen kan fastsettes og vurderes.
- 15) Det generelle målet med dette direktiv bør være å fastsette en harmonisert metode for beregning av elektrisk kraft fra kraftvarme og nødvendige retningslinjer for anvendelsen, idet det tas hensyn til de metoder som er under utvikling i europeiske standardiseringsorganisasjoner. Denne metoden bør kunne tilpasses for å ta hensyn til den tekniske utvikling. Anvendelsen av beregningsmetodene fastsatt i vedlegg II og III på mikrokraftvarmeverk kan, i samsvar med forholdsmessighetsprinsippet, baseres på verdier fra typegodkjenningsforsøk sertifisert av et kvalifisert, uavhengig organ.
- 16) Definisjonene av kraftvarme og høyeffektiv kraftvarme som benyttes i dette direktiv, er ikke til hinder for at andre definisjoner benyttes i nasjonal lovgivning, for andre formål enn dem fastsatt i dette direktiv. Relevante definisjoner brukt i direktiv 2003/54/EF og i europaparlaments- og rådskonklusjon 2001/77/EF av 27. september 2001 om fremjing av elektrisitet som er produsert fra fornybare energikjelder i den indre elektrisitetsmarknaden⁽⁸⁾ bør dessuten anvendes.
- 17) Måling av effekten av nyttbar varme på kraftvarmeverkets produksjonssted understreker behovet for å sikre at fordelene ved nyttbar varme fra kraftvarme ikke går tapt ved høye nettap i distribusjonsnett.
- 18) Forholdet kraft/varme er en teknisk egenskap som må defineres for å beregne mengden elektrisk kraft fra kraftvarme.
- 19) I dette direktiv kan definisjonen av «kraftvarmeverk» også omfatte anleggsdeler som kan produsere bare elektrisk kraft eller bare varmekraft, for eksempel støttefyrings- og etterforbrenningsanlegg. Produksjonen fra slike anleggsdeler bør ikke anses som kraftvarme ved utstedelse av opphavsgaranti eller for statistiske formål.

⁽¹⁾ EFT C 4 av 8.1.1998, s. 1.

⁽²⁾ EFT C 167 av 1.6.1998, s. 308.

⁽³⁾ EFT C 343 av 5.12.2001, s. 190.

⁽⁴⁾ EFT L 257 av 10.10.1996, s. 26.

⁽⁵⁾ EFT L 309 av 27.11.2001, s. 1.

⁽⁶⁾ EFT L 332 av 28.12.2000, s. 91.

⁽⁷⁾ EFT L 1 av 4.1.2003, s. 65.

⁽⁸⁾ EFT L 283 av 27.10.2001, s. 33.

- 20) Definisjonen av «kraftvarmeverk i liten skala» omfatter blant annet mikrokraftvarmeverk og desentraliserte kraftvarmeverk, som kraftvarmeverk som forsyner avsidesliggende områder eller som dekker begrensede private, kommersielle eller industrielle behov.
- 21) For å gi forbrukeren bedre oversikt i valget mellom elektrisk kraft fra kraftvarme og elektrisk kraft produsert på grunnlag av andre teknikker er det nødvendig å sikre at opphavet til høyeffektiv kraftvarme kan garanteres på grunnlag av harmoniserte referanseverdier for effekt. Ordninger for opphavsgaranti innebærer ikke i seg selv en rett til å nyte godt av nasjonale støtteordninger.
- 22) Det er viktig at alle former for elektrisk kraft som produseres av høyeffektiv kraftvarme, kan omfattes av opphavsgarantier. Det er viktig å skille klart mellom opphavsgarantier og omsettelige sertifikater.
- 23) For å sikre økt gjennomtrenging av markedet for kraftvarme bør det kreves at alle medlemsstater vedtar og offentliggjør en rapport med analyse av det nasjonale potensialet for høyeffektiv kraftvarme, og at det i rapporten tas med en egen analyse av hindringer for kraftvarme samt tiltak som er truffet for å sikre garantiordningens pålitelighet.
- 24) Offentlig støtte må være forenlig med bestemmelsene i Fellesskapets rammebestemmelser om statsstøtte til miljøvern⁽¹⁾, herunder dem som gjelder ikke-akkumulert støtte. Disse bestemmelsene tillater for tiden visse typer offentlig støtte dersom det kan påvises at støttetiltakene tjener miljøvernet fordi ytelsen er særlig høy, fordi tiltakene vil gjøre det mulig å redusere energiforbruket, eller fordi produksjonsprosessen vil være mindre miljøskadelig. Slik støtte vil i enkelte tilfeller være nødvendig for å utnytte kraftvarmepotensialet ytterligere, særlig for å ta hensyn til behovet for å internalisere eksterne kostnader.
- 25) Offentlige støtteordninger for fremming av kraftvarme bør hovedsakelig fokusere på støtte til kraftvarme basert på økonomisk forsvarlig etterspørsel etter varme og kjøling.
- 26) Medlemsstatene anvender forskjellige ordninger for støtte til kraftvarme på nasjonalt plan, herunder investeringsstøtte, skattefritak eller -reduksjoner, grønne sertifikater og ordninger for direkte prisstøtte. Et viktig middel for å nå målet med dette direktiv er å sørge for at disse ordningene fungerer tilfredsstillende inntil en harmonisert fellesskapsramme innføres, slik at investorenes tillit bevares. Kommisjonen har til hensikt å overvåke situasjonen og rapportere om erfaringene fra anvendelsen av de nasjonale støtteordningene.
- 27) Ved overføring og distribusjon av elektrisk kraft fra høyeffektiv kraftvarme bør bestemmelsene i artikkel 7 nr. 1, 2 og 5 i direktiv 2001/77/EF samt relevante bestemmelser i direktiv 2003/54/EF få anvendelse. Inntil produsenten av kraftvarme er en berettiget kunde etter nasjonal lovgivning i henhold til artikkel 21 nr. 1 i direktiv 2003/54/EF, bør anskaffelsespris ved kjøp av topplastelektrisitet som produsenter av kraftvarme iblant har behov for, fastsettes etter objektive og oversiktlige kriterier som bygger på likebehandling. Særlig for små kraftvarmeverk og mikrokraftvarmeverk kan adgangen til elektrisitetsnettet for kraft fra høyeffektiv kraftvarme lettes, med forbehold om at Kommisjonen underrettes.
- 28) Kraftvarmeaggregater på inntil 400 kW som omfattes av definisjonene i rådsdirektiv 92/42/EØF av 21. mai 1992 om krav til virkningsgrad for nye varmtvannskjeler som fyres med flytende eller gassformig brensel⁽²⁾, oppfyller i alminnelighet ikke minstekravene til virkningsgrad i nevnte direktiv, og bør derfor utelukkes fra nevnte direktivs virkeområde.
- 29) Den særlige struktur i kraftvarmesektoren, som omfatter mange små og mellomstore produsenter, bør tas i betraktning, særlig ved gjennomgåelse av den forvaltningsmessige behandling for tildeling av tillatelse til å bygge kraftvarmeverk.
- 30) Med hensyn til dette direktivs mål om å skape en ramme for fremming av kraftvarme er det viktig å understreke behovet for et stabilt økonomisk og administrativt miljø for investeringer i nye kraftvarmeverk. Medlemsstatene bør oppmuntres til å ta hensyn til dette behovet ved å utforme støtteordninger med en varighet på minst fire år, og ved å unngå hyppige endringer blant annet i den forvaltningsmessige behandlingen. Medlemsstatene bør dessuten oppmuntres til å sikre at offentlige støtteordninger overholder prinsippet om gradvis avvikling.
- 31) Den samlede virkningsgrad og bærekraft til kraftvarme avhenger av mange faktorer som type benyttet teknologi, brenseltyper, belastningskurver, aggregatets størrelse og varmeegenskaper. Av praktiske årsaker og fordi varmeproduksjon til forskjellige formål krever forskjellige temperaturer samt fordi disse og andre forskjeller påvirker effekten av kraftvarme, kan kraftvarme inndeles i klasser som «industriell kraftvarme», «kraftvarme til oppvarmingsformål» og «kraftvarme til landbruksformål».

⁽¹⁾ EFT C 37 av 3.2.2001, s. 3.

⁽²⁾ EFT L 167 av 22.6.1992, s. 17. Direktivet sist endret ved direktiv 93/68/EØF (EFT L 220 av 30.8.1993, s. 1).

- 32) Det bør i samsvar med nærhetsprinsippet og forholdsmessighetsprinsippet i traktatens artikkel 5 på fellesskapsplan fastsettes alminnelige prinsipper som ramme for fremming av kraftvarme på det indre marked, men den detaljerte gjennomføringen bør overlates til medlemsstatene, slik at hver medlemsstat kan velge den ordning som best svarer til landets spesielle forhold. Dette direktiv begrenser seg til minstekrav for å nå disse målene, og går ikke lenger enn det som er nødvendig for dette formål.
- 33) De tiltak som er nødvendige for gjennomføringen av dette direktiv, bør vedtas i samsvar med rådsbeslutning 1999/468/EF av 28. juni 1999 om fastsettelse av nærmere regler for utøvelsen av den gjennomføringsmyndighet som er tillagt Kommissjonen⁽¹⁾ —

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Artikkel 1

Formål

Formålet med dette direktiv er å øke energieffektiviteten og forbedre forsyningssikkerheten ved at det skapes en ramme for fremming og utvikling av høyeffektiv kraftvarme basert på etterspørsel etter nyttbar varme og primærenergiøkonomisering på det indre marked, idet det tas hensyn til særlige nasjonale forhold, særlig av klimatisk og økonomisk art.

Artikkel 2

Virkeområde

Dette direktiv får anvendelse på kraftvarme som definert i artikkel 3 og de typer kraftvarmeteknologi som er angitt i vedlegg I.

Artikkel 3

Definisjoner

I dette direktiv menes med:

- «kraftvarme» samtidig produksjon i én prosess av varmekraft og elektrisk og/eller mekanisk kraft,
- «nyttbar varme» varme produsert i en kraftvarmeprosess for å dekke en økonomisk forsvarlig etterspørsel etter varme eller kjøling,
- «økonomisk forsvarlig etterspørsel» etterspørsel som ikke overstiger behovene for varme eller kjøling, og som ellers ville ha vært dekket på markedsvilkår av annen energiproduksjon enn kraftvarme,
- «elektrisitet fra kraftvarme» elektrisk kraft produsert i en prosess knyttet til produksjon av nyttbar varme og beregnet etter metoden angitt i vedlegg II,
- «reserveelektrisitet» elektrisk kraft som leveres gjennom elektrisitetsnettet når kraftvarmeprosessen avbrytes, herunder i vedlikeholdsperioder og ved driftsavbrudd,

- «topplastelektrisitet» elektrisk kraft som leveres gjennom elektrisitetsnettet når etterspørselen etter elektrisk kraft er større enn produksjonen av elektrisk kraft i kraftvarmeprosessen,
- «samlet virkningsgrad» den årlige summen av produsert elektrisk kraft, mekanisk kraft og nyttbar varme dividert med forbruket av brensel til varmeproduksjonen i en kraftvarmeprosess og til bruttoproduksjonen av elektrisk kraft og mekanisk kraft,
- «virkningsgrad» virkningsgraden beregnet på grunnlag av «netto brennverdier» for brenslere (også kalt «nedre brennverdier»),
- «høyeffektiv kraftvarme» kraftvarme som oppfyller kriteriene i vedlegg III,
- «referanseverdi for virkningsgrad ved separat produksjon» virkningsgraden for den alternative separate produksjonen av varme og elektrisk kraft som kraftvarmeprosessen er ment å erstatte,
- «forhold kraft/varme» forholdet mellom elektrisk kraft fra kraftvarme og nyttbar varme ved drift ved full kraftvarmeproduksjon med driftsdata for den bestemte enhet,
- «kraftvarmeverk» et anlegg som kan drive i kraftvarmemodus,
- «mikrokraftvarmeverk» et kraftvarmeverk med en største kapasitet på under 50 kW_e,
- «kraftvarmeverk i liten skala» et kraftvarmeverk med en største kapasitet på under 1 MW_e,
- «kraftvarmeproduksjon» summen av elektrisk kraft, mekanisk kraft og nyttbar varme fra kraftvarme.

I tillegg får de relevante definisjonene i direktiv 2003/54/EF og 2001/17/EF anvendelse.

Artikkel 4

Effektivitetskriterier for kraftvarme

- Ved bestemmelse av kraftvarmens virkningsgrad i samsvar med vedlegg III skal Kommissjonen, etter framgangsmåten nevnt i artikkel 14 nr. 2, innen 21. februar 2006 fastsette harmoniserte referanseverdier for virkningsgrad ved separat produksjon av elektrisk kraft og varme. Disse harmoniserte referanseverdiene for virkningsgrad skal bestå av et verdiskjema differensiert etter relevante faktorer som byggeår og brenseltype, og skal bygge på en godt underbygd analyse som blant annet tar hensyn til driftsdata fra drift under realistiske forhold, handel med kraft over landegrensene, brenselkombinasjon og klimaforhold samt anvendte typer kraftvarmeteknologi i samsvar med prinsippene fastsatt i vedlegg III.
- Kommissjonen skal, etter framgangsmåten i nevnt artikkel 14 nr. 2, vurdere de harmoniserte referanseverdiene for virkningsgrad ved separat produksjon av elektrisk kraft og

⁽¹⁾ EFT L 184 av 17.7.1999, s. 23.

varme som nevnt i nr. 1 på nytt, første gang 21. februar 2011, og deretter hvert fjerde år, for å ta hensyn til den tekniske utvikling og endringer i utnyttelsen av energikilder.

3. Medlemsstater som gjennomfører dette direktiv for Kommisjonen har fastsatt harmoniserte referanseverdier for virkningsgrad ved separat produksjon av elektrisk kraft og varme som nevnt i nr. 1, skal fram til datoen nevnt i nr. 1 vedta nasjonale referanseverdier for virkningsgrad ved separat produksjon av varme og elektrisk kraft til bruk ved beregningen av primærenergiøkonomisering ved kraftvarmeproduksjon, i samsvar med vedlegg III.

Artikkel 5

Opphavsgaranti for elektrisk kraft fra høyeffektiv kraftvarme

1. På grunnlag av de harmoniserte referanseverdiene for virkningsgrad nevnt i artikkel 4 nr. 1 skal medlemsstatene, innen seks måneder etter vedtakelsen av disse verdiene, sikre at opphavet til kraft produsert ved høyeffektiv kraftvarme kan garanteres i samsvar med objektive, oversiktlige kriterier basert på likebehandling, fastsatt av hver medlemsstat. De skal sikre at denne opphavsgarantien for kraft gjør det mulig for produsentene å framlegge dokumentasjon for at kraften de selger, er produsert av høyeffektiv kraftvarme, og at dokumentasjonen framlegges for dette formål på produsentens anmodning.

2. Medlemsstatene kan utpeke ett eller flere vedkommende organer, som er uavhengig av produksjons- og distribusjonsvirksomhet, til å overvåke utstedelsen av opphavsgarantien nevnt i nr. 1.

3. Medlemsstatene eller vedkommende organer skal iverksette egnede ordninger for å sikre at opphavsgarantien er korrekt og pålitelig, og de skal i rapporten nevnt i artikkel 10 nr. 1 gjøre rede for de tiltak de treffer for å sikre garantiordningens pålitelighet.

4. Opphavsgarantiordninger innebærer ikke i seg selv en rett til å nyte godt av nasjonale støtteordninger.

5. Opphavsgarantien skal

— angi nedre brennverdi for brensløst kraften er produsert av, angi hvordan varmen som genereres sammen med kraften, brukes, og angi produksjonsdatoer og -steder,

— angi mengden kraft fra høyeffektiv kraftvarme i samsvar med vedlegg II som garantien omfatter,

— angi den primærenergiøkonomisering som er beregnet i samsvar med vedlegg III på grunnlag av harmoniserte referanseverdier for virkningsgrad fastsatt av Kommisjonen som nevnt i artikkel 4 nr. 1.

Medlemsstatene kan kreve ytterligere opplysninger i opphavsgarantien.

6. Opphavsgarantier som utstedes i samsvar med nr. 1, bør gjøres til gjenstand for gjensidig anerkjennelse

av medlemsstatene, utelukkende som dokumentasjon for punktene nevnt i nr. 5. Enhver nektelse av å anerkjenne en opphavsgaranti som slik dokumentasjon, særlig av årsaker som gjelder bedrageribekjempelse, skal bygge på objektive, oversiktlige kriterier basert på likebehandling.

Ved nektelse av anerkjennelse av en opphavsgaranti, kan Kommisjonen forplikte den nektende part til å anerkjenne den, idet det særlig tas hensyn til de objektive, oversiktlige kriterier basert på likebehandling som slik anerkjennelse bygger på.

Artikkel 6

Nasjonale potensialer for høyeffektiv kraftvarme

1. Medlemsstatene skal utarbeide en analyse av det nasjonale potensialet for anvendelse av høyeffektiv kraftvarme, herunder høyeffektiv mikrokraftvarme.

2. Analysen skal

— bygge på godt underbygde vitenskapelige data og oppfylle kriteriene i vedlegg IV,

— påvise all potensiell etterspørsel etter nyttbar varme og kjøling som bruk av høyeffektiv kraftvarme egner seg for samt tilgangen på brensler og andre energiresurser som brukes til kraftvarme,

— inneholde egen analyse av mulige hindringer for realisering av det nasjonale potensialet for høyeffektiv kraftvarme. Denne analysen skal særlig ta i betraktning hindringene knyttet til priser og kostnader, adgangen til brensler, hindringer knyttet til elektrisitetstettet, til forvaltningsmessig behandling og hindringer knyttet til mangel på internalisering av eksterne kostnader i energiprisene.

3. Medlemsstatene skal på anmodning fra Kommisjonen vurdere, første gang innen 21. februar 2007 og deretter hvert fjerde år, senest seks måneder før fristen, framgangen i økning av andelen av høyeffektiv kraftvarme.

Artikkel 7

Støtteordninger

1. Medlemsstatene skal sikre at støtten til kraftvarme — eksisterende og framtidig — er basert på etterspørsel etter nyttbar varme og primærenergiøkonomisering på bakgrunn av foreliggende muligheter for å redusere energietterspørselen gjennom andre økonomisk gjennomførbare eller miljømessig gunstige tiltak, og andre energieffektiviserings tiltak.

2. Uten at traktatens artikkel 87 og 88 berøres skal Kommisjonen vurdere anvendelsen av støtteordninger som er iverksatt i medlemsstatene og som gjør det mulig for en produsent av kraftvarme, på grunnlag av bestemmelser fastsatt av offentlige myndigheter, å motta direkte eller indirekte støtte som kan virke som en handelshindring.

Kommisjonen skal undersøke om disse ordningene bidrar til

oppnåelse av målene i traktatens artikkel 6 og artikkel 174 nr. 1.

3. Kommisjonen skal i rapporten nevnt i artikkel 11 framlegge en godt underbygd analyse av erfaringen med anvendelsen av og sameksistensen til de forskjellige støtteordningene nevnt i nr. 2 i denne artikkel. Rapporten skal vurdere hvor vellykkede støtteordningene har vært, herunder for kostnadseffektiviteten, når det gjelder å fremme bruken av høyeffektiv kraftvarme, i samsvar med de nasjonale potensialer nevnt i artikkel 6. Rapporten skal dessuten vurdere hvordan støtteordningene har bidratt til å skape stabile forhold for investeringer i kraftvarme.

Artikkel 8

Spørsmål knyttet til elektrisitetsnett og prisfastsetting

1. For å sikre overføringen og distribusjonen av kraft fra høyeffektiv kraftvarme får bestemmelsene i artikkel 7 nr. 1, 2 og 5 i direktiv 2001/77/EF og de relevante bestemmelser i direktiv 2003/54/EF anvendelse.

2. Inntil kraftvarmeprodusenten er en berettiget kunde etter nasjonal lovgivning i henhold til artikkel 21 nr. 1 i direktiv 2003/54/EF, skal medlemsstatene treffe nødvendige tiltak for å sikre at prisene for kjøp av reserve- eller topplastelektrisitet fastsettes på grunnlag av offentliggjorte tariffer og vilkår.

3. Medlemsstatene kan særlig lette adgangen til nettet for kraft produsert av høyeffektiv kraftvarme fra kraftvarmeverk i liten skala og mikrokraftvarmeverk, med forbehold om at Kommisjonen underrettes.

Artikkel 9

Forvaltningsmessig behandling

1. Medlemsstatene eller vedkommende organer utpekt av medlemsstatene skal vurdere eksisterende rettslige rammer for framgangsmåter for å gi godkjenning eller andre framgangsmåter fastsatt i artikkel 6 i direktiv 2003/54/EF som får anvendelse på høyeffektive kraftvarmeverk.

En slik vurdering skal foretas med sikte på å

- a) oppmuntre til utforming av kraftvarmeverk som dekker etterspørselen etter økonomisk forsvarlig nyttbar varme og unngår en varmeproduksjon som overstiger den nyttbare varmen,
- b) redusere rettslige hindringer og andre hindringer for utbygging av kraftvarme,
- c) forenkle og framskynde behandlingen på relevant forvaltningsnivå, og
- d) sikre at reglene er objektive, oversiktlige og basert på likebehandling, og ta tilbørlig hensyn til særpreget til de forskjellige typer kraftvarmeteknologi.

2. Medlemsstatene skal — dersom det er hensiktsmessig ut fra nasjonal lovgivning — opplyse om status for framdriften med hensyn til

- a) samordning mellom de forskjellige administrasjonsorganer med hensyn til frister, mottak og behandling av godkjenningssøknader,
- b) utarbeiding av eventuelle retningslinjer for de former for virksomhet som er nevnt i nr. 1, og mulighetene for å gjennomføre en forsert planleggingsordning for kraftvarmeprodusenter, og
- c) utpeking av voldgiftsmyndigheter for tvister mellom myndighetene som har ansvar for utstedelse av godkjenninger og de som søker om godkjenning.

Artikkel 10

Medlemsstatenes rapportering

1. Medlemsstatene skal innen 21. februar 2006 offentliggjøre en rapport med resultatene av analysen og vurderingene som er gjort i samsvar med artikkel 5 nr. 3, artikkel 6 nr. 1 og artikkel 9 nr. 1 og 2.

2. Medlemsstatene skal innen 21. februar 2007 og deretter hvert fjerde år, på anmodning fra Kommisjonen, minst seks måneder før fristen, offentliggjøre en rapport med resultatet av vurderingen nevnt i artikkel 6 nr. 3.

3. Medlemsstatene skal første gang innen utgangen av desember 2004, med data for året 2003, og deretter hvert år, framlegge for Kommisjonen statistikk for den nasjonale produksjonen av elektrisk kraft og varme fra kraftvarme, i samsvar med metoden fastsatt i vedlegg II.

De skal hvert år også oversende statistikker over kraftvarmekapasitet og over brensler som er anvendt til kraftvarme. Medlemsstatene kan også oversende statistikker over primærenergiøkonomisering som er oppnådd på grunn av kraftvarme, etter metoden angitt i vedlegg III.

Artikkel 11

Kommisjonens rapportering

1. Kommisjonen skal på grunnlag av rapportene framlagt i henhold til artikkel 10 gjennomgå anvendelsen av dette direktiv, og skal innen 21. februar 2008, og deretter hvert fjerde år, framlegge for Europaparlamentet og Rådet en rapport om status for framdriften i gjennomføringen av dette direktiv.

Rapporten skal særlig

- a) vurdere de framskritt som er gjort i gjennomføringen av de nasjonale potensialer for høyeffektiv kraftvarme som nevnt i artikkel 6,
- b) vurdere i hvilken grad de regler og framgangsmåter som utgjør rammevilkårene for kraftvarmeproduksjonen på det indre marked for energi, bygger på objektive og oversiktlige kriterier for likebehandling, idet det tas behørig hensyn til fordelene ved kraftvarme,

- c) undersøke erfaringene med anvendelsen av og sameksistensen til de forskjellige støtteordningene for kraftvarme,
- d) gjennomgå referanseverdiene for virkningsgrad ved separat produksjon på grunnlag av aktuelle typer teknologi.

Kommisjonen skal eventuelt sammen med rapporten framlegge ytterligere forslag for Europaparlamentet og Rådet.

2. Ved vurderingen av framskrittene nevnt i nr. 1 bokstav a) skal Kommisjonen undersøke i hvilken grad de nasjonale potensialer for høyeffektiv kraftvarme, som nevnt i artikkel 6, er realisert eller kan antas å bli realisert, idet det tas hensyn til medlemsstatenes tiltak, særtrekk, herunder klimaforhold, virkninger av det indre marked for energi og konsekvensene av andre fellesskapsinitiativer som europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/87/EF av 13. oktober 2003 om en ordning for handel med utslippkvoter for klimagasser i Fellesskapet og om endring av rådsdirektiv 96/61/EF⁽¹⁾.

Kommisjonen skal eventuelt framlegge ytterligere forslag for Europaparlamentet og Rådet, særlig med sikte på å utarbeide en handlingsplan for utvikling av høyeffektiv kraftvarme i Fellesskapet.

3. Ved vurderingen av mulighetene for en ytterligere harmonisering av beregningsmetodene nevnt i artikkel 4 nr. 1 skal Kommisjonen undersøke virkningen av sameksistensen til beregningsmetodene nevnt i artikkel 12, vedlegg II og vedlegg III på det indre marked for energi, og skal dessuten ta hensyn til erfaringene som er gjort med nasjonale støtteordninger.

Kommisjonen skal eventuelt framlegge ytterligere forslag med sikte på en ytterligere harmonisering av beregningsmetodene for Europaparlamentet og Rådet.

Artikkel 12

Alternative beregningsmetoder

1. Medlemsstatene kan inntil utgangen av 2010 og med forbehold om at Kommisjonen på forhånd har gitt sitt samtykke, benytte andre metoder enn den som er angitt i vedlegg II bokstav b) til å trekke fra eventuell produksjon av elektrisk kraft som ikke stammer fra en kraftvarmeprosess, i de rapporterte tallene. For formålene nevnt i artikkel 5 nr. 1 og artikkel 10 nr. 3 skal likevel mengden elektrisk kraft fra kraftvarme bestemmes i samsvar med vedlegg II.

2. Medlemsstatene kan beregne primærenergiøkonomisering fra produksjon av varme, elektrisk kraft og mekanisk kraft i samsvar med vedlegg III bokstav c) uten å benytte vedlegg II, for å utelukke fra samme prosess de mengder varme og elektrisk kraft som ikke stammer fra kraftvarme. Slik produksjon kan anses som høyeffektiv kraftvarme i den grad den oppfyller effektivitetskriteriene i vedlegg III bokstav a), og for kraftvarmeverk med en kapasitet på elektrisk kraft på over 25 MW med en samlet virkningsgrad på over 70 %.

⁽¹⁾ EUT L 275 av 25.10.2003, s. 32.

Med sikte på utstedelse av opphavsgaranti og for statistiske formål skal imidlertid mengden av elektrisk kraft fra slik kraftvarmeproduksjon bestemmes i samsvar med vedlegg II.

3. Medlemsstater som anvender alternative metoder, kan inntil utgangen av 2010 anse kraftvarme som høyeffektiv kraftvarme uten å kontrollere om kraftvarmeproduksjonen oppfyller kriteriene angitt i vedlegg III bokstav a), dersom det på nasjonalt plan er påvist at kraftvarmeproduksjonen som bestemmes ved en slik alternativ beregningsmetode, i gjennomsnitt oppfyller kriteriene fastsatt i vedlegg III bokstav a). Dersom en opphavsgaranti utstedes for slik produksjon skal virkningsgraden til kraftvarmeproduksjonen angitt i garantien, ikke overstige terskelverdiene for kriteriene fastsatt i vedlegg III bokstav a), med mindre beregninger foretatt i samsvar med vedlegg III viser noe annet. Med sikte på utstedelse av opphavsgaranti og for statistiske formål skal imidlertid mengden av elektrisk kraft fra slik kraftvarmeproduksjon bestemmes i samsvar med vedlegg II.

Artikkel 13

Revisjon

1. Terskelverdiene som benyttes ved beregning av elektrisk kraft fra kraftvarme som angitt i vedlegg II bokstav a) skal tilpasses den tekniske utvikling etter framgangsmåten nevnt i artikkel 14 nr. 2.

2. Terskelverdiene som benyttes ved beregning av virkningsgraden til kraftvarmeproduksjon og primærenergiøkonomisering som angitt i vedlegg III bokstav a) skal tilpasses den tekniske utvikling etter framgangsmåten nevnt i artikkel 14 nr. 2.

3. Retningslinjene for bestemmelse av forholdet kraft/varme nevnt i vedlegg II bokstav d) skal tilpasses den tekniske utvikling etter framgangsmåten nevnt i artikkel 14 nr. 2.

Artikkel 14

Komitéframgangsmåte

1. Kommisjonen skal bistås av en komité.
2. Når det vises til dette nummer, får artikkel 5 og 7 i beslutning 1999/468/EF anvendelse, samtidig som det tas hensyn til bestemmelsene i beslutningens artikkel 8.

Tidsrommet fastsatt i artikkel 5 nr. 6 i beslutning 1999/468/EF skal være tre måneder.

3. Komiteen fastsetter sin forretningsorden.

Artikkel 15

Innarbeiding i nasjonal lovgivning

Medlemsstatene skal innen 21. februar 2006 sette i kraft de lover og forskrifter som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv . De skal umiddelbart underrette Kommisjonen om dette.

Disse bestemmelsene skal, når de vedtas av medlemsstatene, inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

Artikkel 16

Endring av direktiv 92/42/EØF

Følgende strekpunkt tilføyes i artikkel 3 nr. 1 i direktiv 92/42/EØF:

«— kraftvarmeverk som definert i europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/8/EF av 11. februar 2004 om fremming av kraftvarme basert på etterspørsel etter nyttbar varme på det indre energimarked og om endring av direktiv 92/42/EØF(*)»

(*) EUT L 52 av 21.2.2004, s. 50.»

Artikkel 17

Ikrafttredelse

Dette direktiv trer i kraft den dag det kunngjøres i *Den europeiske unions tidende*.

Artikkel 18

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Strasbourg, 11. februar 2004.

For Europaparlamentet

P. COX

President

For Rådet

M. McDOWELL

Formann

VEDLEGG I

Typer kraftvarmeteknologi som omfattes av dette direktiv

- a) Gassturbin med varmegjenvinning (kombinert syklus)
- b) Dampsturbin med mottrykk
- c) Kondensturbin med dampavtapping
- d) Gassturbin med varmegjenvinning
- e) Forbrenningsmotor
- f) Mikroturbin
- g) Stirlingmotor
- h) Brenselceller
- i) Dampmotor
- j) Organisk Rankine-syklus
- k) Andre typer teknologi eller kombinasjoner av slike som omfattes av definisjonen i artikkel 3 bokstav a).

VEDLEGG II

Beregning av elektrisk kraft fra kraftvarme

Verdiene for beregning av elektrisk kraft fra kraftvarme skal bestemmes på grunnlag av forventet eller faktisk drift av verket under normale bruksforhold. For mikrokraftvarmeverk kan beregningen bygge på sertifiserte verdier.

- a) Produksjonen av elektrisk kraft fra kraftvarme anses lik den samlede årlige produksjonen av elektrisk kraft til verket, målt ved hovedgeneratorenes utløp
- i) i kraftvarmeverk av type b), d), e), f), g) og h) som nevnt i vedlegg I, med en årlig samlet virkningsgrad fastsatt av medlemsstatene på minst 75 %, og
- ii) i kraftvarmeverk av type a) og c) som nevnt i vedlegg I, med en årlig samlet virkningsgrad fastsatt av medlemsstatene på minst 80 %.
- b) I kraftvarmeverk med en årlig samlet virkningsgrad under verdien nevnt i bokstav a) nr. i) (kraftvarmeverk av type b), d), e), f), g) og h) som nevnt i vedlegg I) eller med en årlig samlet virkningsgrad under nivået nevnt i bokstav a) nr. ii) (kraftvarmeverk av type a) og c) som nevnt i vedlegg I) beregnes kraftvarmen etter følgende formel:

$$E_{\text{CHP}} = H_{\text{CHP}} \cdot C$$

der

E_{CHP} er mengden elektrisk kraft fra kraftvarme,

C er forholdet kraft/varme,

H_{CHP} er mengden nyttbar varme fra kraftvarme (beregnet for dette formål som samlet varmeproduksjon minus eventuell varme produsert i separate kjeler eller ved avtapping av fri damp fra dampgeneratoren før turbinen).

Beregningen av elektrisk kraft fra kraftvarme må bygge på det faktiske forholdet kraft/varme. Dersom et kraftvarmeverks faktiske forhold kraft/varme ikke er kjent, kan følgende standardverdier anvendes, særlig for statistiske formål, for verk av type a), b), c), d) og e) som nevnt i vedlegg I, forutsatt at den beregnede elektriske kraften fra kraftvarme er mindre enn eller lik vedkommende verks samlede produksjon av elektrisk kraft:

Type	Standardforhold kraft/varme, C
Gassturbin med varmegjenvinning (kombinert syklus)	0,95
Dampsturbin med mottrykk	0,45
Kondensturbin med dampavtapping	0,45
Gassturbin med varmegjenvinning	0,55
Forbrenningsmotor	0,75

Dersom medlemsstatene innfører standardverdier for forholdet kraft/varme for verk av type f), g), h) i), j) og k) som nevnt i vedlegg I, skal disse standardverdiene offentliggjøres og meddeles Kommisjonen.

- c) Dersom en del av energiinnholdet i brenselet som anvendes til kraftvarmeproduksjonen, gjenvinnes som kjemikalier og resirkuleres, kan denne delen trekkes fra brenselforbruket før den samlede virkningsgraden nevnt i bokstav a) og b) beregnes.
- d) Medlemsstatene kan bestemme forholdet kraft/varme som forholdet mellom kraft og nyttbar varme ved kraftvarmeproduksjon ved lavere kapasitet basert på driftsdata for det bestemte verket.
- e) Kommisjonen skal etter framgangsmåten i artikkel 14 nr. 2 fastsette detaljerte retningslinjer for gjennomføringen og anvendelsen av vedlegg II, herunder bestemmelse av forholdet kraft/varme.
- f) Medlemsstatene kan bruke andre rapporteringsperioder enn den årlige ved beregninger foretatt i henhold til bokstav a) og b).

VEDLEGG III

Metode til bestemmelse av kraftvarmeprosessens virkningsgrad

Verdiene som anvendes ved beregningen av kraftvarmens virkningsgrad og primærenergiøkonomisering skal fastsettes på grunnlag av forventet eller faktisk drift av verket under normale bruksforhold.

a) *Høyeffektiv kraftvarme*

For dette direktivs formål skal høyeffektiv kraftvarme oppfylle følgende kriterier:

- kraftvarmeproduksjonen fra kraftvarmeverk skal gi primærenergiøkonomisering beregnet i samsvar med bokstav b) på minst 10 % sammenlignet med referanseverdiene for separat produksjon av varme og elektrisk kraft,
- produksjon fra kraftvarmeverk i liten skala og mikrokraftvarmeverk som gir primærenergiøkonomisering, kan kvalifisere som høyeffektiv kraftvarme.

b) *Beregning av primærenergiøkonomisering*

Omfanget av primærenergiøkonomisering fra kraftvarmeproduksjon definert i samsvar med vedlegg II skal beregnes ut fra følgende formel:

$$PES = \left(1 - \frac{1}{\frac{CHP H\eta}{Ref H\eta} + \frac{CHP E\eta}{Ref E\eta}} \right) \times 100\%$$

der

PES er primærenergiøkonomiseringen,

CHP H η er virkningsgraden for varme i kraftvarmeproduksjonen, definert som årlig produksjon av nyttbar varme dividert med forbruket av brensel til produksjon av summen av nyttbar varme og elektrisk kraft fra kraftvarme,

Ref H η er referanseverdien for virkningsgrad ved separat varmeproduksjon,

CHP E η er virkningsgraden for elektrisk kraft ved kraftvarmeproduksjonen, definert som årlig elektrisk kraft fra kraftvarme dividert med forbruket av brensel til produksjon av summen av nyttbar varme og elektrisk kraft fra kraftvarme. Dersom et kraftvarmeverk produserer mekanisk kraft, kan den årlige elektriske kraften fra kraftvarme økes med et tilleggselement som representerer den mengden kraft som tilsvarer den mekaniske kraften. Dette tilleggselementet gir ingen rett til å utstede opphavsgarantier i henhold til artikkel 5,

Ref E η er referanseverdien for virkningsgrad ved separat produksjon av elektrisk kraft.

c) *Beregning av energiøkonomisering med den alternative beregningsmetoden i henhold til artikkel 12 nr. 2*

Dersom primærenergiøkonomiseringen for en prosess beregnes i samsvar med artikkel 12 nr. 2, beregnes den etter formelen angitt i bokstav b) i dette vedlegg, idet

«CHP H η » endres til «H η » og

«CHP E η » endres til «E η »,

der

H η er prosessens virkningsgrad for varme, definert som årlig produksjon av elektrisk kraft dividert med brenselforbruket til produksjon av summen av nyttbar varme og elektrisk kraft,

E η er prosessens virkningsgrad for elektrisk kraft, definert som årlig produksjon av elektrisk kraft dividert med brenselforbruket til produksjon av summen av varme og elektrisk kraft. Dersom et kraftvarmeverk produserer mekanisk kraft, kan den årlige elektriske kraften fra kraftvarme økes med et tilleggselement som representerer den mengden elektriske kraft som tilsvarer den mekaniske kraften. Dette tilleggselementet gir ingen rett til å utstede opphavsgarantier i henhold til artikkel 5.

d) Medlemsstatene kan bruke andre rapporteringsperioder enn ett år ved beregninger i henhold til bokstav b) og c) i dette tillegg.

e) For mikrokraftvarmeverk kan beregningen av primærenergibesparelser bygge på sertifiserte data.

f) *Referanseverdier for virkningsgrad ved separat produksjon av varme og elektrisk kraft*

Prinsippene som anvendes ved definisjonen av referanseverdier for virkningsgrad ved separat produksjon av varme og elektrisk kraft nevnt i artikkel 4 nr. 1 og i formelen i bokstav b) i dette vedlegg, benyttes til å fastsette driftseffektiviteten ved separat produksjon av den varme og elektriske kraft som kraftvarmeproduksjonen er ment å erstatte.

Referanseverdiene for virkningsgrad beregnes etter følgende prinsipper:

1. For kraftvarmeverk som definert i artikkel 3 skal sammenligningen med separat produksjon av elektrisk kraft bygge på prinsippet om at samme brenselkategorier sammenlignes.
2. Hvert kraftvarmeverk skal sammenlignes med den beste tilgjengelige og økonomisk forsvarlige teknologi for separat produksjon av varme og elektrisk kraft på markedet i det året kraftvarmeverket er bygd.
3. Referanseverdiene for virkningsgrad for kraftvarmeverk som er eldre enn ti år, fastsettes på grunnlag av referanseverdiene for ti år gamle verk.
4. Referanseverdiene for virkningsgrad for separat produksjon av elektrisk kraft og varmeproduksjon skal gjenspeile klimaforskjellene mellom medlemsstatene.

VEDLEGG IV

Kriterier for analyse av nasjonale potensialer for høyeffektiv kraftvarme

- a) Analysen av nasjonale potensialer som nevnt i artikkel 6 skal ta hensyn til
- typen brensel som kan forventes brukt til å utnytte potensialet for kraftvarme, idet det tas særlig hensyn til mulighetene for å øke bruken av fornybare energikilder i de nasjonale markeder for varme ved bruk av kraftvarme,
 - typen kraftvarmeteknologi oppført i vedlegg I som kan forventes brukt for å utnytte det nasjonale potensialet,
 - typen separat produksjon av varme og elektrisk kraft og eventuelt mekanisk kraft som høyeffektiv kraftvarme kan forventes å erstatte,
 - en fordeling av potensialet mellom modernisering av eksisterende kapasitet og bygging av ny kapasitet.
- b) Analysen skal inneholde egnede ordninger for vurdering av kostnadseffektiviteten — målt som primærenergibesparelser — ved økning av andelen høyeffektiv kraftvarme i den nasjonale energiblandingen. Analysen av kostnadseffektiviteten skal også ta hensyn til de nasjonale forpliktelser som er akseptert innenfor rammen av de klimapolitiske forpliktelser som er akseptert av Fellesskapet i henhold til Kyoto-protokollen til De forente nasjoners rammekonvensjon om klimaendring.
- c) Analysen av det nasjonale kraftvarmepotensialet skal angi potensialet for årene 2010, 2015 og 2020, og om mulig omfatte kostnadsoverslag for disse årene.
-